

МОНОГРАФІЯ «КОРПОРАТИВНИЙ ГЛОБАЛІЗМ ЯК БАЗОВИЙ НАПРЯМОК МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНВЕРГЕНЦІЇ»

РЕЦЕНЗІЯ

Головна ідея присвячена обґрунтуванню необхідності усвідомлення об'єктивних та опосередкованих рис нашої країни у процесі віднаходження свого місця у системі світової ринковості. Україна почала ринкові трансформації в період вищої активності глобалізаційних процесів та здійснювала їх з використанням методів ліберального капіталізму в умовах, коли економічна теорія так і не спромоглась дати відповідь на питання: чи сприяє політична та економічна лібералізація економічному розвитку, при цьому наголос зроблений на необхідності впровадження всього спектра інституційних складових для забезпечення відродження економічного росту.

Під кутом зору — наявності позитивного економічного результату на суттєвий термін часу; досліджуються як класичні ринкові теорії, так і новітні модифікації. Автор робить наголос на тому, що "...теоретичних концепцій, які могли б бути основою наукової розробки державної політики, на даний час немає" [с. 30]. Дослідження концепції ринкового лібералізму завершується висновком, що "... протягом екстенсивного засобу розвитку світового суспільства концепція ринкового лібералізму слугувала суттєвим мотиватором для залучення нових ресурсних донорів із країн третього світу, стала переважним мотиватором переведення системи адміністративного соціалізму на ринкові позиції. Тепер, після настання найбільш руйнівної за рівнем впливу фінансової кризи 2008 року, система вільного ринку з досконалою конкуренцією, що була обрана за орієнтир суспільної конструкції ліберального капіталізму, визнається як досить абстрактна модель" [с. 34]. Безоглядне впровадження її у трансформаційних економіках призвело до втрати можливості управління державою не тільки суспільних процесів, а і втрати можливості направлення їх розвитку в русло, що забезпечує найбільш ефективний шлях забезпечення економічного росту національної спільноти. І проблема національного суспільства полягає не тільки в тому, що українська еліта ще не навчилася швидко реагувати на зміни, а і в тому, що "...однією із найвпливовіших проблем національного державного управління залишається стратегічна невизначеність у напрямках соціально-економічного розвитку та узгодження засобів їх досягнення. Звідси і постійні ротації урядів країни, і "перестройка на марше" в інструментах впливу, і відсутність поступового просування у нормотворчій сфері, і високий рівень тінізації та корупції, і головне — відсутність єдиного бачення у співпраці суспільства, корпо-

ративного сектора та держави" [с. 39].

Вплив глобалізаційних процесів проявився найбільш яскраво у боротьбі, забезпечення розвитку із свідомим послабленням або посиленням ролі держави. Цікавим, на наш погляд, є спроба автора перейти від аналізу теорій росту в умовах глобалізму до можливості отримання наслідків постколоніального характеру. Україна в світі визнається бідною природними ресурсами, адже офіційно немає покладів світового значення газу, нафти, корисних копалин, запасів деревини тощо. Проте, автор підводить читачів до думки, що характер розвитку в умовах ринковості та напрями коригування, які використовують наддержавні консультанти та експерти-радники, схилають процеси економічних трансформацій до подібних "ресурсному прокльону", де в якості ресурсу може бути використаний продукт первинної переробки: метал, зерно, соняшник [с. 57—60].

Автором наводяться факти, що демонструють можливість для критичного розгляду спроможності глобалізації виконати завдання встановлення рівності та більшої соціальної справедливості, забезпечити збалансований суспільний прогрес. У другому розділі монографії розглядається процес розвитку географічної консолідації та можливих її конструкцій, здійснюється спроба продемонструвати не тільки можливість, а і необхідність більш активного розгляду ефектів від участі України у декількох економічних просторах, "...що будуть уособлювати спорідненість інтересів і намагатись в міжкомунікативних рамках досягти рівнозначності у системі економічних стосунків" [с. 77]. Свої висновки автор підкріплює аналізом характеру вимог та напрямів торгівельної політики [с. 80] від основних консолідаційних центрів та прогнозом їх наслідків для національного економічного простору, зокрема сільського господарства. Автор робить висновок: "... зближення аграрної політики України з ЄС буде досить важко зреалізувати... Україні доведеться самій нести витрати на зміни політики в агропродовольчому секторі... Україна не може дозволити собі захистити аграрний сектор і, в рамках нового членства таких інструментів не отримає." [с. 136].

Автор розглядає вимоги євроспільноти в системі, з акцентами на систему створення умов ведення бізнесу, характеру ділового середовища, формування ліберальної транскрипції відносин між державою та корпоративним сектором. Уважно досліджуючи розвиток змін стосунків приватного сектора в особі великих компаній та державного управління в розвинених ринкових країнах,

автор наголошує на тому, що "...реформування законодавчого регулювання функціонування та діяльності корпоративного сектора розвинених ринкових держав просувається у напрямі транзитивності умов та особливостей діяльності за межі національної території з метою забезпечення преференцій поза власним корпоративним сектором" [с. 163]. Поряд з цим, дослідження розвитку стосунків між державою та приватними компаніями в трансформаційних країнах дозволяє зробити висновок про необхідність обережного ставлення до рекомендацій та вимог ззовні, оскільки, за висновком країн-членів, вони (вимоги) мають на меті зниження конкурентоспроможності країн-неофітів [с. 211].

Досліджуючи цю ідею в рамках аналізу національного корпоративного сектора, видно, що недоліки національного законодавства підтримуються на рівні законодавчих та виконавчих органів. Неможливо не погодитись із висновком автора, що "для України пошук ефективної системи державного регулювання діяльності корпоративного сектора — це, перш за все, створення правового середовища, формування інституціональної складової, що забезпечує загальний соціально-економічний розвиток шляхом усунення суперечностей" [с. 247] та конфліктності на усіх рівнях управління: менеджменту, власницькому, політичному та державному. З цією метою автором проведено дослідження, яке дає змогу виявити напрями кланового впливу та "...механічне слідування зовнішнім рекомендаціям та беззастережне впровадження рекомендацій завдає більше шкоди, аніж позитивного результату" [с. 252]. В таких умовах, які загострили наслідками поточної світової фінансової кризи, на передній план виступає завдання проведення комплексної реформи законодавчого регулювання діяльності корпоративного сектора, яка покликана забезпечити не тільки вихід національного соціуму із потужної рецесії, а і стати шляхом до створення партнерських союзів для просування в напрямі створення держави добробуту.

Безумовно, деякі положення монографії мають дискусійний характер, деякі висновки потребують більш детального розкриття та аргументації. Але загальне враження є досить позитивним: відчувається шире ставлення автора до матеріалу та обізнаність в економічних, міжнародних, корпоративних процесах достатньо широкого спектра. Вважаю, що представлений матеріал не тільки може дати стимул для наукових роздумів, а і може бути використаний практиками з державного управління, законотворчості та менеджменту.

Рецензент: Чубукова О.Ю., доктор економічних наук, професор, зав. кафедри економічної кібернетики КНУТД